

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3056/2020
08.04.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Гордане Комненић и Божидара Вујичића, чланова већа, у правној ствари тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Енике Вег, адвокат из ..., против туженог Serbia Zijin Bor Cooper, d.o.o. Бор, чији је пуномоћник Милан Лазић, адвокат из ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду и накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1500/19 од 21.05.2020. године, у седници одржаној 08.04.2021. године донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1500/19 од 21.05.2020. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Бору П1 61/18 од 27.03.2019. године, ставом првим изреке поништено је решење туженог од 04.08.2014. године, па је обавезан тужени да тужиљи накнади штету у висини изгубљене зараде за период од 22.08.2014. до 31.01.2017. године, исплатом појединачних месечних износа са припадајућом законском каматом од доспећа до исплате (висина износа и датуми доспећа су ближе одређени овим ставом изреке), уз обавезу туженог да Републичком фонду ПИО изврши уплату доприноса за обавезно социјално осигурање. Ставом другим изреке обавезан је тужени да тужиљи, на име накнаде штете због неискоришћеног годишњег одмора за 2014. годину, плати 146.749,44 динара са законском каматом почев од 22.09.2014. године до исплате, а ставом трећим изреке обавезан је да тужиљи, уместо враћања на рад, плати 222.805,47. динара са законском каматом од правноснажности пресуде до исплате. Ставом четвртим изреке тужени је обавезан да тужиљи накнади и трошкове парничног поступка од 741.220,00 динара са законском каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 1500/19 од 21.05.2020. године, жалба туженог је одбијена, као неоснована и првостепена пресуда потврђена.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену, тужени је изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, применом члана 408. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“ бр.72/11 и 55/14), па је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ревизијом се не указује на друге повреде поступка због којих се она може изјавити, применом члана 407. став 1. ЗПП.

Предмет тражене правне заштите је поништај решења туженог од 04.08.2014. године, којим је тужилци отказан уговор о раду, применом члана 179. став 1. тачка 2. Закона о раду, због учињене повреде радне обавезе која је као отказни разлог предвиђена чланом 164. став 1. тачка 2, 3. и 15. Колективног уговора туженог.

Испитујући законитост побијаног решења, утврђено је да је тужила са туженим сукцесивно закључила 3 уговора о обављању привремених и повремених послова и 2 уговора о раду на одређено време, ради обављања послова ... хотела „...“ на ... језеру и по том основу је радила у периоду од 10.09.2012. до 31.12.2013. године. Дана 31.12.2013. године са туженим је закључила уговор о раду на неодређено време, почев од 01.01.2014. године, ради обављања истих послова. У периоду од 12.06. до 31.12.2013. године, када је тужила радила по основу уговора о раду на одређено време, као и након тога, када је засновала радни однос на неодређено време, а до престанка радног односа, радне обавезе тужилце нису биле дефинисане уговором о раду. У том периоду код туженог није постојао ни Правилник о организацији и систематизацији послова, који би регулисао радне обавезе запослених, па ни ... хотела, које послове је обављала тужила. Међутим, 11.09.2012. године, заменик генералног директора туженог је донео писано пуномоћје, којим је овластио тужилцу да закључује све уговоре и предузима све друге потребне радње и активности које се тичу рада и пословања хотела „...“ на ... језеру, с тим да о закљученим уговорима периодично извештава директора за правне и кадровске послове туженог. Решењем туженог од 23.05.2014. године, сачињена је седмочлана Комисија са задатком да изврши попис затеченог стања имовине, готовине у мењачници, стања у сефу иза рецепције у објекту хотела и стање дневног пазара, све на дан 23.05.2014. године. Комисија је извршила овај задатак и 05.06.2014. године сачинила извештај којим је констатован: мањак основних средстава, алата и ситног инвентара (по спецификацији), неправилности у пословању – продаја и пласман пића којима је истекао рок употребе, неправилно руковање средствима затеченим у сефу, нерационално трошење друштвених средстава и набавка прекомерних количина одређених артикала. У извештају се наводе и да је потписивање уговора закључених 24.01.2013. године, 05.11. и 24.05.2013 године учињено мимо прописане процедуре, јер нису достављени правној служби нити је ова служба извештавана о току њихове реализације, чиме је туженом нанета штета у пословању. Дана 24.07.2014. године тужени је донео решење којим је тужила удаљена са рада, а истога дана сачињено је упозорење о постојању разлога за отказ уговора о раду. Тужила се на дато упозорење изјаснила писменим од 28.07. и допуном изјашњења од 31.07.2014. године, којима је спорила да је учинила повреде радне обавезе које су јој стављене на терет, посебно указујући да уговором о раду није одређен опис послова и обавезе њеног радног места, нити је постојао општи акт који је то регулисао, а да су генерални директор, заменик генералног директора за економске послове и директор за правне, кадровске и опште послове, обављали послове организовања, руковођења и управљања хотелом, водили све преговоре који се тичу

целокупног рада и пословања хотела, организовали, водили и вршили контролу материјалног и финансијског пословања хотела (сваки у оквиру својих надлежности). Решењем туженог од 04.08.2014. године, тужили је отказан уговор о раду, због учињене повреде радне обавезе из члан 164. став 1. тачка 2, 3. и 15. Колективног уговора РТБ Бор - неизвршавање, несавесно, неблаговремено или немарно извршавање радних обавеза, незаконито, нецелисходно и неодговорно располагање и коришћење имовине предузећа у корист запослених или трећих лица, као и прекорачење датих овлашћења. У образложењу решења је само наведено стање констатовано у извештају Комисије од 05.06.2014. године, без навођења начина и времена извршења конкретних повреда радне обавезе и у чему се састоје пропусти или немарно, неодговорно или незаконито поступање тужиле.

Код овако утврђеног чињеничног стања, правилно је побијаном одлуком примењено материјално право када је усвојен тужбени захтев и поништено решење туженог о отказу уговора о раду тужили, а тужени обавезан да јој накнади штету у виду изгубљене зараде и изврши исплату доприноса у корист тужиле.

Наиме, тужили је отказан уговор о раду на основу члана 179. тачка 2. Закона о раду („Сл.гласник РС“ бр.24/05, ... и 32/13), због учињене повреде радне обавезе из члана 164. став 1. тачка 2, 3. и 15. Колективног уговора РТБ Бор – по којој послодавац може запосленом отказати уговор о раду, ако својом кривицом учини повреду радне обавезе - неизвршавање, несавесно, неблаговремено или немарно извршавање радних обавеза, незаконито, нецелисходно и неодговорно располагање и коришћење имовине предузећа у корист запослених или трећих лица, као и прекорачење датих овлашћења. То значи да се запосленом може отказати уговор о раду, ако својом кривицом, своје радне обавезе не извршава у року, односно ако их извршава уз одступање од редовног начина извршавања послова радног места и без уобичајене – нормалне пажње потребне за редовно одвијање процеса или поступка рада на одређеном радном месту. Дакле, да би овај отказни разлог могао бити примењен, неопходно је да постоји основ одговорности односно кривица запосленог, у једном од својих релевантних облика: намера или груба непажња, из чега даље произилази да је за законитост одлуке о престанку радног односа због повреда радних обавеза и/или радне дисциплине, неопходно утврдити индивидуалну одговорност (кривицу) запосленог за учињену повреду.

Међутим, да би запослени био одговоран за пропусте и неправилности у обављању послова свог радног места, првенствено мора бити упознат са описом послова радног места на које је распоређен, као и о обиму својих овлашћења и одговорности.

У конкретном случају, у поступку је утврђено да уговором о раду није одређен ни опис послова радног места ..., као ни обим овлашћења и одговорности тужиле, нити је то учињено општим актом тужене, већ је тужила поступала по писменом пуномоћју заменика генералног директора од 11.09.2012. године, којим послови, обавезе, овлашћења и одговорности тужиле, као управника хотела такође нису прецизирани. Побијаним решењем о отказу уговора о раду само су побројани неправилности утврђене приликом пописа обављеног 23.05.2014. године - мањак основних средстава, алата и ситног инвентара, продаја и пласман пића којима је истекао рок употребе, као и неправилно руковање средствима затеченим у сефу, нерационално трошење друштвених средстава и набавка прекомерних количина одређених артикала, али се из

из овако наведених чињеница не може утврдити ни када, ни на који начин је дошло до ових неправилности, нити да ли постоје и у чему се састоје пропусти у раду тужиле, па нижестепени судови, правилном применом правила о терету доказивања, основано закључују да тужени није доказао да за наведене неправилности постоји индивидуална одговорност – кривица тужиле.

Побијаним решењем тужиле се ставља на терет и потписивање уговора мимо прописане процедуре, јер нису достављени правној служби нити је ова служба извештавана о току реализације закључених уговора, чиме је туженом нанета штета у пословању. Међутим, тужиле је у обављању својих послова поступала на основу писменог пуномоћја заменика генералног директора туженог од 11.09.2012. године, којим тужиле није предочена наведена врста обавезе, већ је овим пуномоћјем овласћена да закључује све уговоре који се тичу рада и пословања хотела „...“, а да о закљученим уговорима само периодично извештава директора за правне и кадровске послове туженог. Из побијаног решења, као и доказа које је тужени пружио суду, не може се закључити да је тужиле поступала мимо овлашћења од 11.09.2012. године, нити је доказано да је постојала тачно утврђена процедура о начину закључења и реализацији уговора, са којом је тужиле упозната, због чега се не може говорити о постојању одговорности (кривици) тужиле за констатоване неправилности при закључењу и реализацији ових уговора. При том, на основу извештаја Комисије од 05.06.2014. године, тужени у свом решењу указује на уговоре закључене 24.01.2013., 05.11.2013. и 24.05.2013. године, па судови правилно налазе да је и у случају евентуалних пропусти у раду тужиле у вези закључења ових уговора, побијано решење о отказу у вези ових радњи (закључења наведених уговора) донето по истеку и субјективног и објективног рока из члана 184. став 1. Закона о раду, за доношење решења о престанку радног односа, што побијано решење туженог, у односу на ове повреде радне обавезе и из ових разлога чини незаконитим.

Имајући ово у виду, као и да је за законитост одлуке о престанку радног односа због повреда радних обавеза и/или радне дисциплине, неопходно утврдити индивидуалну одговорност - кривицу запосленог за учињену повреду, што је у конкретном случају изостало, то судови правилно налазе да у односу и на остале повреде које су јој побијаном одлуком туженог стављене на терет, није наступио основ за престанак радног односа, предвиђен чланом 164. став 1. тачка 2, 3. и 15. Колективног уговора РТБ Бор, што и решење о отказу уговора о раду тужиле, донето на основу члана 179. став 1. тачка 2. Закона о раду чини незаконитим, па је као такво правилно и поништено.

Правна последица правноснажне судске одлуке о поништају одлуке о престанку радног односа, применом члана 191. став 1. Закона о раду, је накнада штете у висини изгубљене зараде и других примања која запосленом припадају по закону, општем акту и уговору о раду и уплати доприноса за обавезно социјално осигурање, па је правилно усвојен и захтев за исплату изгубљених зарада уз уплату доприноса за обавезно социјално осигурање, као и захтев за накнаду штете за неискоришћени годишњи одмор, у складу са одредбом члана 76. Закона.

Тужиле тужбом није поставила захтев за реституцију, већ је тражила накнаду штете уместо враћања на рад, па су јој судови, правилно ценећи време које је провела на раду код туженог (једна година и једанаест месеци), као и године стрости тужиле (... године у моменту престанка радног односа), правилном применом члана 191. став 4.

Закона о раду, на име накнаде штете по овом основу, досудили 3 зарада које би остварила да је радила.

Осталим наводима у ревизији којима се оспорава оцена изведених доказа, заправо се оспорава утврђено чњенично стање, што применом члана 407. став 1. ЗПП, у конкретном случају - у поступку по ревизији није дозвољено, јер побијана одлука није донета у смислу члана 403. став 2. ЗПП, па их Врховни касациони суд није посебно ни ценио.

У складу са изнетим, а на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић